

STYRESAK 44/20

BUDSJETT 2021 OG ØKONOMIPLAN 2021-2024

Går til

Styrets medlemmer

Styremøte

22. oktober 2020

Saksbehandler

Cathrine Ljunggren, Susan Reinhardtsen, John Olsen

Vedlegg til saksfremlegget

Forslag til budsjett 2021

Handlingsplan 2021

Saksfremlegg

1. Overordnet vurdering av Vest-Agder-museets økonomiske situasjon

Både styret og administrasjonen har påpekt den krevende økonomiske situasjonen i Vest-Agder-museet. Regjeringen, her under Kulturdepartementet, har videreført ABE-reformen som innebærer at indeksregulering av tilskudd legges 0,5 % under reell lønns- og prisvekst.

Følgende overordnede grep er gjort i årets budsjett:

- Tilskudd til drift ved avdelingene og administrasjon – ut over lønn, er ikke prisjustert. Dette innebærer redusert handlingsrom.
- Utviklingsprosjekter må som hovedregel prosjektfinansieres/søkes eksternt

finansiert.

- På grunn av koronapandemien er det ikke lagt inn forventet økt egeninntjening. Kompensasjon for bortfall av inntekter som følge av pandemien, kr 1 220 000, fordeles på avdelingene etterskuddsvis ut fra reelt tap mot budsjett.
- Det er lagt til grunn at tilskuddsordningen knyttet til det tidligere bevaringsprogrammet for teknisk-industrielle anlegg også i 2021 dekker de reelle kostnadene knyttet til FDV stillingene ved Sjølingstad Uldvarefabrik, samt tilhørende FDV kostnader.
- I 2020 bidro kommunene som ikke tidligere har gitt tilskudd til VAM også med tilskudd. Dette for å muliggjøre en fortsatt innsats overfor de «ikke konsoliderte» lokalmuseene. Disse kommunene er også for 2021 omsøkt kr 20 000 hver, totalt kr 80 000.

Midlene som årlig avsettes til bygningsvern (kr 470 000) og til arbeid med lokalhistoriske utstillinger (kr 500 000) er videreført på samme nivå som tidligere.

Museet har budsjettert inn økte kostnader knyttet til nytt regnskapssystem og økte kostnader knyttet til overgang til IKT-Agder.

Annet hvert år drar de ansatte i VAM på studietur. VAMs avdelinger er spredd over et stort geografisk område. Studieturen er derfor et viktig sosialt tiltak for å knytte de ansatte sammen og skape noe felles referanserammer. Studieturen ble innført som en erstatning for felles julebord. I tillegg er det lagt inn midler til en «bli kjent tur» for styret.

Kostnader knyttet til ett ekstra fast møtende styremedlem er budsjettert inn.

Museet viderefører arbeidet med å øke inntjening i museumsbutikkene. Dette stoppet

delvis opp som følge av koronasitasjonen, med tas opp igjen nå. Dette innebærer bl.a. å vurdere både vareutvalg og prising.

- Prising av arrangementer og type arrangementer i forholdet mellom bemanning vs. inntjening.
- Rasjonalisering av driften knyttet til bl.a. digitalisering (f.eks. overgang til nytt regnskapssystem).
- Møte med kommuner og fylkeskommune ang. misforholdet mellom statens krav til egeninntjening og lokale ønsker om gratis adgang.
- Økt synlighet for museet med tanke på økt besøk og økt mersalg.

Den økonomiske situasjonen er særlig krevende ved de to teknisk-industrielle anleggene Sjølingstad Uldvarefabrik og Setesdalsbanen. At Riksantikvaren gir tilskudd som reelt sett dekker FDV stillingene ved anlegget for 2020 er virksomhetskritisk. Ansvar for forvaltningen av tilskuddene overføres til fylkeskommunene fra 1. januar 2021, men hvilke rammer den enkelte fylkeskommune vil få er foreløpig uavklart.

I 2019 (budsjettåret 2020) var det uklart hvordan tilskuddsordningen for museumsbanene ville bli. Nå er det avklart at museumsbanene får en egen post på statsbudsjettet. Fordelingen av disse midlene skal gjøres av Jernbanemuseet. Hvordan dette vil slå ut for Setesdalsbanen er ikke avklart.

2. Generelt om budsjetttrammene for 2021

Som tidligere år velger administrasjonen å legge fram for styret for behandling en oversikt over budsjetttrammene for 2021, basert på føringer for indeksregulering av statlige, fylkeskommunale og kommunale tilskudd som gitt i forslag til statsbudsjett. Midlene er fordelt på avdelingene, fagseksjonen og administrasjonen ut fra en historisk fordeling, etter behov og i tråd med museets strategiske plan og faglige mål.

Midler plassert i fagseksjonen og administrasjonen ivaretar fellestiltak på tvers av avdelingene.

Det er i budsjettet for 2020 lagt til grunn en økning på 2,3 % i statlige tilskudd, som angitt i forslag til statsbudsjett som ble lagt fram i oktober. Det fylkeskommunale og de kommunale tilskuddene er indeksregulert med 2,7 %. Dette er den nasjonale deflatoren for kommunene. Kommunene på Agder får en forventet deflator på 3,1% og en kan vurdere å legge denne til grunn. Det er representantskapet som endelig vedtar budsjett og kommunenes/fylkeskommunens indeksregulering. Etter representantskapet i november vil vi sende brev til kommunene med endelig vedtatt sats.

Tabell 1: Oversikt over tilskudd 2019 samt budsjetterte tilskudd 2021:

Tilskudd/ inntekter	Note	Budsjett 2020	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Endring kr.	Endr. %
1. Driftstilskudd:						
Kulturdepartementet:						
Driftstilskudd		23 445 260	23 445 260	23 985 000	539 740	2,30 %
Økning revidert budsjett		5 000 000	5 000 000	5 115 000	115 000	2,30 %
Sum Kulturdepartementet:	1	28 445 260	28 445 260	29 100 000	654 740	
Vest-Agder fylkeskommune:						
Driftstilskudd, inkl. Uggerby		11 587 409	11 588 000	11 900 876	312 876	2,70 %
Tilskudd til Vikre / Setesdalbanen		350 000	1 150 000	350 000	(800 000)	-69,57 %
Sum Vest-Agder Fylkeskommune:	2	11 937 409	12 738 000	12 250 876	(487 124)	-3,82 %
Eierkommunene:						
Driftstilskudd fra eierkommuner inkl. Vennesla Kommunes tilskudd til Setesdalsbanen tillegg Setesdalsbanen		10 158 888	10 158 888	10 438 814	279 926	2,76 %
			800 000		(800 000)	
Sum eierkommunene:	3	10 158 888	10 958 888	10 438 814	(520 074)	-4,75 %
Øvrige kommuner:						
Driftstilskudd fra øvrige kommuner		100 000	80 000	100 000	20 000	25,00 %
Sum øvrige kommuner:	4	100 000	80 000	100 000	20 000	25,00 %
Driftstilskudd fra øvrige aktører:						
Bane Nor / Setesdalsbanen drift	5	1 710 000	3 210 000	1 700 000	(1 510 000)	-47,04 %
Riksantikvaren / Sjølingstad Uldarefabrik	6	3 221 157	3 430 000	3 460 000	30 000	0,87 %
Stiftelsen Gimle gård til Gimle	7	721 700	700 000	700 000	-	0,00 %
Tingvatn fornminnepark IKS til drift	8	1 391 850	1 374 701	1 407 701	33 000	2,40 %
Lister fors varshistoriske forening	9	150 000	150 000	-	(150 000)	-100,00 %
Sum driftstilskudd fra øvrige aktører:		7 194 707	8 864 701	7 267 701	(1 597 000)	
2. Prosjekttilskudd:						
Diverse små		158 862	134 000	-	(134 000)	-100,00 %
Andre tilskudd		580 165	-	-	-	
Kulturdept - Sammen om fortellingen		200 000	200 000	200 000	-	
AF Bygningsvern		1 000 000	1 000 000	-	(1 000 000)	-100,00 %
Riksantikvaren / Sjølingstad uldwarefabrik		424 500	424 500	1 350 000	925 500	218,02 %
Leif Høeg Stiftelsen/Hestmanden		1 500 000	1 500 000	-	(1 500 000)	-100,00 %
ION EU		1 133 156	-	-	-	100,00 %
Diverse øremerkede tilskudd prosjekt		1 937 361	1 556 697	236 814	(1 319 883)	-84,79 %
Hestmandens venner		80 000	80 000	-	-	
koronatiltak			2 440 000	-	-	
Stiftelsen UNI til sikringstiltak		45 000	45 000	-	(45 000)	-100,00 %
Sum prosjekttilskudd:	10	7 059 044	7 380 197	1 786 814	(3 073 383)	
Sum tilskudd		64 895 308	68 467 046	60 944 205	(5 002 841)	-7,31 %

Kommentarer til driftstilskudd i budsjettet for 2020:

1. Tilskudd fra Kulturdepartementet er økt med statens deflator på 2,3 %, med kr. 625 000 til kr. 29 100 000. Det er i tillegg lagt inn økning på driftstilskudd

fra Kulturdepartementet til koronakompensasjon på i alt kr. 1 220 000 basert på forslag til Statsbudsjett lagt frem for 2021. Disse er satt av til senere fordeling.

2. Driftstilskudd fra Vest-Agder fylkeskommune (VAF) er økt med statens deflator til kommunene på 2,7%. Det er i tillegg budsjettert med det årlige ekstra tilskuddet på kr. 250 000 til Setesdalsbanen samt kr. 100 000 til oppbevaring av Vikre i *Magasin for store gjenstander*. Tilskuddet til Setesdalsbanen er søkt økt til 1 050 000. Dette er imidlertid ikke lagt i budsjettet, da et eventuelt tilsagn vil forutsette samme beløp fra Vennesla kommune og Jernbanedirektoratet.
3. Driftstilskudd fra eierkommunene er inflasjonsjustert med deflator på 2,7 %. I tillegg kommer årlig ekstra tilskudd fra Vennesla kommune til Setesdalsbanen på kr. 250 000, jf. ovenfor en dette omsøkt økt til 1 050 000.
4. For 2020 er det budsjettert med et samlet tilskudd på kr 80 000 fra de øvrige fire kommuner. Dette tilskuddet vil bli omsøkt fra de fire kommuner i tidligere Vest-Agder til dekning av en andel av kostnader knyttet til museumsdrift og aktiviteter som også kommer disse kommunene til gode.
5. Driftstilskuddet fra Bane NOR til Setesdalsbanen opprettholdes på sammen nivå som 2020. Bane NOR inflasjonsjusterer ikke tilskuddene årlig, men tar økningen i bolker. Av forsiktighetshensyn budsjetteres det ikke med prosjektilskudd fra Bane NOR. Jf. ovenfor er BaneNOR omsøkt en økning i drift, dette avklares ikke før på nyåret.
6. For tilskudd fra Riksantikvaren til drift Sjølingstad økes tilsvarende indeksregulering på 2,7 %.
7. Fast driftstilskudd fra Stiftelsen Gimle Gård økes for 2020 med 2,7%, det samme gjelder tilskudd fra Tingvatn forminneapolis og besøkssenter IKS.

For inntektsposter utover tilskudd:

1. Salgsinntekter holdes på samme nivå i 2021 som i 2020 grunnet usikkerhet knyttet til koronasituasjonen.

2. Momskompensasjon/fradrag for merverdiavgift beregnes til kr. 285 000.
3. Finansinntekter utgjør kr. 500 000.
4. Av forsiktighensyn budsjetteres det vanligvis ikke med prosjektilskudd før disse er bevilget.

2. Personalkostnader

Lønnskostnader er økt fra 2019 til 2020 i tråd med signaler fra frontfagene (forhandlingene mellom Virke og arbeidstakerorganisasjonene gjennomføres i november 2020). For budsjettåret 2021 legges til grunn KS sin forventede økning på 2 %.

3. Driftskostnader

Det er budsjettet inn økte kostnader knyttet til innføring av nytt regnskapssystem (Xledger), og reelle kostnader knyttet til overgangen til IKT-Agder (som følge av sammenslåingen av Aust- og Vest-Agder).

Avdelingens budsjett er internt justert i tråd med regnskap 2019 og regnskap pr 31.08.20. Styrets tidligere signaler om å videreføre historisk fordeling mellom avdelingene er fulgt opp på samme måte som tidligere.

Det arbeides med å flytte flere kostnader/tilskudd fra administrasjon til avdelingene for å synliggjøre reelle kostnader. Dette arbeidet vil også være del av implementeringen av Xledger. Dette vil ikke påvirke budsjettet styre vedtar, da det kun handler om interne forflytninger mellom avdelingene.

Det har i liten grad vært rom for å indeksregulere kostnader ut over lønn.

4. Avsetning 2020 – kr. 677 306

Administrasjonen foreslår at det også i 2020 avsettes 0,75 % av det totale inntektsgrunnlaget til disposisjonsfond. Dette for å sikre seg mot uforutsette utgifter og/ eller foreta nødvendige investeringer. I tillegg avsettes det kr 110 000 til egenkapitalinnskudd / KLP.

5. Økonomiplan 2022 – 2024

Økonomiplanen for perioden 2022 til 2024 gir et bilde av forventet økonomisk situasjon for Vest-Agder-museet de nærmeste årene. På grunn av Covid-19 knytter det seg en større grad av usikkerhet rundt å forutsi utviklingen, men vi har i økonomiplanen tatt høyde for følgende parameter:

- Forventet økning på offentlige tilskudd omtrent som i dag, vektet til 2,5%.
- Forventet lønnsvekst på 3,0 % fra 2022.
- Inflasjon / generell prisvekst på 2,4%.
- Øvrige elementer er holdt konstant.

Med overnevnte endringer må salgsinntekter økes årlig med mellom 6 % og 7 % årlig for å kompensere for det økende inntektsgapet som høyere vekst i lønnskostnader skaper i forhold til tilskudd.

Investeringer er ikke inkludert, hverken i budsjettet for 2021 eller i økonomiplanen.

6. Bruk av disposisjonsfond og bundne driftsfond

Bruk av disposisjonsfond krever styrets godkjenning. Dette tas normalt som del av godkjenning av årsregnskap, når en har endelig avklart avdelingens mer- eller mindreforbruk.

Bruk av bundne fond gjøres når prosjektene er fullfinansiert. Pr. i dag har museet flere søknader inne/ på vei inn, knyttet til slike prosjekter:

- Bygningsvern Kristiansand museum.
- Hestmanden seilas 2021.
- Vedlikehold rullende materiell og bygninger på Setesdalsbanen.
- Vedlikeholdstiltak Sjølingstad.
- Sikringstiltak i Mandal og Kristiansand.
- Videre istandsetting Kristiansand kanonmuseum.

7. Investeringsbudsjett

Investeringer i 2020 er knyttet til navigasjonsutstyr på Hestmanden og banebu/toalettbygg på Setesdalsbanen. I opprinnelig budsjett lå også inne oppstart på nytt publikumsmottak på Kristiansand kanonmuseum. På kanonmuseet er en nå kommet til utvelgelse/forhandlinger med entreprenør, men byggeprosjektet vil trolig ikke komme i gang før over nyttår. Disse investeringene er derfor flyttet til 2021.

Forslag til vedtak:

1. Styret vedtar forslag til budsjett og handlingsplan for 2021 samt forslag til økonomiplan for perioden 2021 – 2024.
2. Styret innstiller overfor representantskapet å vedta forslag til budsjett og handlingsplan for 2021 samt forslag til økonomiplan for perioden 2021 – 2024.

Vest-Agder-museet IKS

VEST-AGDER-MUSEET IKS

Organisasjonsnr. : 989 072 048

BUDSJETT 2021 OG ØKONOMIPLAN 2022 - 2024

HOVEDOVERSIKT REGNSKAP/BUDSJETT

Alle beløp i hele kroner

	Regnskap 2019	Reg. bud. 2019	Reg. bud. 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
DRIFTSREGNSKAP							
Salgsinntekter	7 183 593	5 955 000	6 054 020	6 053 500	6 435 000	6 832 000	7 245 000
Leieinntekter	93 683	25 000	49 000	49 000	50 000	51 000	52 000
Andre driftsinntekter	0	0	0	0	0	0	0
Tilskudd	70 859 355	64 501 846	64 895 308	60 944 205	62 467 000	64 029 000	65 630 000
Refusjoner inkl. sykepenger	895 975	90 000	424 879	60 000	60 000	60 000	60 000
Mva ref.krav drift - komp.	233 566	285 000	285 000	285 000	292 000	299 000	306 000
SUM DRIFTSINTEKTER	79 266 172	70 856 846	71 708 207	67 391 705	69 304 000	71 271 000	73 293 000
Driftsutgifter	11 498 729	11 742 341	15 002 051	13 352 652	23 939 000	24 537 000	25 150 000
Varekjøp	1 658 109	1 280 000	1 245 884	1 165 825			
Lønn og sosiale utgifter (fast og variabel)	39 808 350	38 292 816	41 034 968	42 136 482	43 401 000	44 703 000	46 044 000
Endring premieavvik	61 021	0	0	0			
Forbruksvarer og tjenester	2 041 252	1 772 029	2 214 602	2 447 176			
Vedlikehold og utvikling driftsmidler	11 706 973	14 221 046	8 973 265	4 761 297			
Inventar og utstyr	1 286 461	990 000	1 083 213	678 500			
Mva betalt komp.ordningen	233 566	285 000	285 000	285 000	292 000	299 000	306 000
Aktiviteter/prosjekter	942 056	983 000	1 104 887	950 801			
Tap på fordringer	-12 821	0	0	0			
Avskrivninger	1 293 187	1 000 000	1 280 007	1 280 007	1 000 000	1 000 000	1 000 000
SUM DRIFTSUTGIFTER	70 516 883	70 566 232	72 223 877	67 057 740	68 632 000	70 539 000	72 500 000
Brutto driftsresultat	8 749 289	290 614	-515 670	333 965	672 000	732 000	793 000
Renteinntekter og utbytte	907 380	560 000	552 758	500 000	500 000	500 000	500 000
Sum eksterne finansinntekter	907 380	560 000	552 758	500 000	500 000	500 000	500 000
Renteutgifter og låneomkostninger	30 525	0	0	0			
Avdrag på lån	0	0	0	0			
Sum eksterne finansutgifter	30 525	0	0	0	0	0	0
Resultat eksterne finansieringstr.	876 855	560 000	552 758	500 000	500 000	500 000	500 000
Motpost avskrivninger	1 293 187	1 000 000	1 280 007	1 280 007	1 000 000	1 000 000	1 000 000
NETTO DRIFTSRESULTAT	10 919 331	1 850 614	1 317 095	2 113 972	2 172 000	2 232 000	2 293 000
BRUK AV FOND/AVSETNINGER							
Fond brukt slik:							
Bruk av disposisjonsfond	2 029 861	255 263	0	0	0	0	0
Bruk av bundet driftsfond	4 172 973	4 444 313	100 000	0	0	0	0
Sum bruk avsetninger	6 202 834	4 699 576	100 000	0	0	0	0
Avsetninger:							
Overført til kapitalregnskapet	0	424 507	110 000	110 000	113 000	116 000	119 000
Avsatt disposisjonsfond	3 152 874	439 683	1 307 095	2 003 972	2 059 000	2 116 000	2 174 000
Avsatt bundne driftsfond	13 969 291	5 686 000	0	0	0	0	0
Sum avsetninger	17 122 165	6 550 190	1 417 095	2 113 972	2 172 000	2 232 000	2 293 000
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	0	0	0	0	0	0	0

VEST-AGDER-MUSEET IKS

Organisasjonsnr. : 989 072 048

BUDSJETT 2021 OG ØKONOMIPLAN 2022 - 2024

KAPITALREGNSKAP

	Regnskap 2019	Reg. bud 2019	Reg. bud. 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024
Utgifter							
Investeringer (inventar/utstyr)	2 026 382	314 507	0	0	0	0	0
Investeringer (bygg og anlegg)	1 356 447	1 435 086	7 000 000	5 500 000	0	0	0
Investering i EK innskudd KLP	103 987	110 000	110 000	110 000	113 000	116 000	119 000
Avsetning til bundet investeringsfond	4 022 430	130 000	0	0	0	0	0
SUM FINANSIERINGSBEHOV	7 509 246	1 989 593	7 110 000	5 610 000	113 000	116 000	119 000
Finansiering							
Overført fra driftsregnskapet	0	424 507	1 476 372	110 000	113 000	116 000	119 000
Bruk av lån	0	0	0	0	0	0	0
Investeringstilskudd	4 251 507	130 000	0	0	0	0	0
MVA-kompensasjon	0	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundet drifts og investeringsfond	701 578	908 086	5 633 628	5 500 000	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	2 556 161	527 000	0	0	0	0	0
SUM FINANSIERING	7 509 246	1 989 593	7 110 000	5 610 000	113 000	116 000	119 000

Handlingsplan for Vest-Agder-museet 2021

Vest-Agder-museet er Sørlandets største museum og skal gjennom bevaring, forskning, formidling og fornying gi publikum gode opplevelser og ny innsikt i livet på Agder.

Nedenstående handlingsplan for 2021 bygger på strategisk plan 2020 – 2022 samt fagplaner for de ulike arbeidsområdene og innsendt søknad til Kulturdepartementet med derværende prioriteringer. Handlingsplanen vil i sin tur danne grunnlaget for avdelingenes årsplaner.

Museets strategiske plan omfatter seks "F-er", hvor formidling, forskning og forvaltning er museenes kjerneoppgaver, mens fornying, forretning og folk (organisasjonsutvikling) er virkemidler for å oppnå målene innenfor kjerneoppgavene.

Vest-Agder-museet som organisasjon kan grovt deles i tre:

- Administrasjonen løser fellesoppgaver innenfor økonomi, administrasjon, personal, strategisk myndighetskontakt og markedsføring.
- Fagseksjonen løser felles oppgaver innenfor samlingsforvaltning, koordinering av fellesprosjekter, design, bistand til utstillingsproduksjon, fotobevaring og forskning.
- Det er ved de geografiske avdelingene/besøksmålene publikum primært treffer museet. Avdelingene har ansvar for formidling, bygningsvern og ivaretagelse av egne anlegg, forskning og kunnskapsoppbygning på eget fagområde osv.

Handlingsplanen vil primært peke på noen hovedprioriteringer innenfor museets aktivitet. En mer detaljert fremstilling finnes i avdelingenes årsplaner og årshjul som utarbeides etter at budsjettet er vedtatt.

Et sentralt punkt i museets arbeid, er å styrke aktiviteten ute i avdelingene og på de ulike besøksmålene i dialog med samfunnet vi er en del av. Samtidig har museet en sentral oppgave knyttet til å bevare den samlede mengden antikvariske bygg, gjenstander, foto osv. Museets samlinger er grunnmuren og grunnkapitalen i museets virksomhet.

Budsjettet gjenspeiler en stram økonomi. De begrensede rammene gir utfordringer både knyttet til vedlikehold/sikring av samlingene og det å kunne gi publikum et godt og variert tilbud. Vest-Agder-museet er en arbeidsintensiv organisasjon. Teknisk-industrielle kulturminner som Sjølingstad Uldvarefabrik, Setesdalsbanen og Hestmanden krever store ressurser for å kunne opprettholdes.

Regjeringens «ABE-reform» har gitt museet et stadig mindre handlingsrom. Det søkes hentet ut besparelser hvor det er mulig.

Koronapandemien vil også prege 2021. Kulturdepartementet har allerede foreslått en økonomisk kompensasjonsordning gjeldende for første halvår 2021. Dette vil sikre forutsigbarhet for planlegging av sommersesongen. Pandemien vil imidlertid påvirke mulighetene for normal drift, bl.a. knyttet til avstandskrav, størrelse på arrangementer osv.

Faglige satsingsområder

Den røde tråden i Vest-Agder-museets arbeid skal være «Vi forteller din historie».

Vest-Agder-museet er blant museene i landet som har arbeidet mest med tabubelagte og krevende tema. Museets samfunnsrolle er en viktig del av virksomheten og er knyttet opp mot mange av museets avdelinger.

Ut over de ovenfor nevnte to hovedpunktene er museets faglige satsingsområder knyttet til:

- Avdelingenes egenhistorie/lokalhistorie
- Militærhistorie, med særlig fokus på 2. verdenskrig og den kalde krigen.
- Maritim historie, med særlig fokus på plastbåtens historie.
- Industrihistorie, med særlig fokus på nisjeindustri.
- Bygningsvern og byggeskikk.

Forvaltning

Vest-Agder-museet forvalter 128 bygninger, hvorav 102 er antikvariske bygg. Noen av byggene er blant de viktigste kulturminnene på Agder. Museet har fire ansatte knyttet til antikvarisk bygningsvern, to av disse har stillinger kombinert med vaktmesteroppgaver. Museet avsetter selv 500 000 kroner pr. år til arbeid med antikvarisk bygningsvern og har søkt Agder fylkeskommune om en videreføring av 1 million kroner i ekstra støtte til dette formålet. Disse midlene søkes supplert/matchet med tilsvarende beløp fra private fond og stiftelser. I 2021 prioriteres museets midler og eventuelle ekstra tilskudd fra fylkeskommunen primært til de mest krevende byggene ved Kristiansand museum. I tillegg søkes Jernbanedirektoratet om støtte til vedlikehold av bygg på Setesdalsbanen og Riksantikvaren via Agder fylkeskommune om midler til Sjølingstad. Museet vil selv utføre vedlikeholdsoppgaver på Lista museum. I tillegg håper vi nye Lindesnes kommune vil videreføre arbeidet med istandsetting av Andorsengården i Mandal også i 2021.

Vedlikeholdssituasjonen for det rullende materiellet ved Setesdalsbanen vil ha et særlig fokus også i 2021. Deler av planlagt vedlikehold i 2020 måtte utsettes pga. stengte grenser. Mye av materiellet var allerede svært slitt da banen ble nedlagt i 1962. Gjennom iherdig arbeid og vedlikehold fra både venneforening og ansatte har materiellet vært i drift, men nå melder behovet seg for større og mer kostbart vedlikehold. Dette gjelder kjelene på damplok og istandsetting av vognmaterieill.

Vest-Agder-museet forvalter rundt 50 000 gjenstander. Målet er at alle disse skal bli registrert og digitalt tilgjengeliggjort. Museets samlingsforvaltningsgruppe har startet opp "bootcamps" – konsentrerte arbeidsøkter ved én avdeling der flere ansatte registrerer samtidig. Disse bootcamps har vist seg å være svært effektive og videreføres i 2021. Registrering er også en viktig del av museets sikringsarbeid; det er viktig å vite hvilke gjenstander vi forvalter og hvor de oppbevares. Til tross for innleie av vikar, er det forventet at arbeidet med registrering vil bli noe redusert 2021 pga. fødselspermisjoner.

Magasinsituasjonen ved museet er alvorlig. Målet i 2021 er å komme i gang med etablering av nytt magasin. Styret har vedtatt konkurranseutsetting av leie av nytt magasin, men iverksetting av eventuelle byggearbeider/leie av eksisterende bygg forutsetter finansiering fra eiere og stat. Når finansiering er på plass, vil fokus de kommende årene være knyttet til klargjøring av gjenstander for

flytting til nytt magasin samt selve flytteprosessen. Dette vil kunne påvirke ordningen med bootcamps i perioden dette arbeidet pågår.

Museet gjennomførte i 2016 en ROS-analyse for alle avdelinger. Denne følges i 2021 opp med søknader om konkrete tiltak samt gjennomføring av disse. Tiltak utføres i tråd med prioriteringer angitt i ROS-analysen.

Vest-Agder-museet har flere avdelinger hvor den håndbårne kunnskapen er viktig. Arbeidet med kunnskapsoverføring og sikring av kontinuitet i arbeidet gis prioritet.

Forskning og kunnskapsoppbygning

Vest-Agder-museet vedtok høsten 2019 ny forskningsplan som skisserer hovedlinjene i museets forskningsarbeid. Sentralt står museets faglige prioriteringer: samfunnsrolle, militærhistorie, industrihistorie, nyere maritim historie med vekt på plastbåt, bygningsvern og avdelingenes lokalhistorie

Museet fikk i 2019 tilskudd fra Creative Europe til prosjektet Identity on the line (I-ON). Prosjektet favner både forskning og formidling. I-ON er et samarbeid mellom museer og et universitet i sju land i Europa. Prosjektet strekker seg over fire år.

Ved mange av museets avdelinger drives en aktiv kunnskapsoppbygning. Sjølingstad Uldvarefabrik dokumenterer hvordan gamle håndverk knyttet til fabrikken ble utført og arbeider sammen med eksterne aktører med rekonstruksjoner av gamle stoff. Setesdalsbanen vil på samme måte arbeide for å samle inn kompetanse knyttet til vognrestaurering. Her er dialog med Norsk Jernbanemuseum og personer i Norsk jernbaneklubb opprettet.

Arbeidet med museets formidling, enten det er knyttet til lokalhistoriske utstillinger eller annen formidling, fordrer i mange tilfeller forskning og kunnskapsinnhenting for å kvalitetssikre kunnskap og å kunne formidle ny og spennende informasjon til publikum. I 2021 vil dette særlig gjelde Hestmanden og toktet i 2021 og lokalhistorisk utstilling i Mandal. Noe av museets forskning knyttes også opp mot deltakelse i nasjonale museumsnettverk, blant annet Nettverk for arbeiderkultur og arbeidslivshistorie.

«Snartemodugnaðr» er et tverrfaglig forsknings- og formidlingsprosjekt som involverer fagpersoner fra ulike land, ulike fagmiljøer og flere universiteter. Prosjektet arbeider med folkevandringstiden i Agder med særlig vekt på Snartemofunnet. Prosjektet ledes av Vest-Agder-museet, Tingvatn. Arbeidet med en fagfelleurdert publikasjon vil pågå i 2021 og bli utgitt i 2022.

Museet har mål om flere ansatte med konservatorer NMF godkjenning. Dette forutsetter at aktuelle kandidater gis mulighet til å skrive fagfelleurderte artikler som publiseres enten i museets egne årbøker, eller i andre tilsvarende kanaler.

Museet vil jobbe aktivt for å fremme nye forskningsresultater i media, gjennom pressemeldinger og kronikker.

Formidling

VAM vil i 2021 arbeide videre med tilrettelegging og formidling for ulike målgrupper ved alle avdelingene. Arbeidet med utvikling av undervisningstilbud i og utenfor DKS videreføres. Det skal være minst ett felles utviklingsprosjekt med aktivitet og fokus på flerbruk hvert år. Tilbudet til barn og unge videreutvikles, særskilt i skolens ferier. Vest-Agder-museet tilstreber aktivitetsbaserte opplegg for sine gjester.

Lokalhistorisk utstilling i Mandal vil åpne i mai 2021.

Det vil også i 2021 legges vekt på å knytte målrettede formidlingsprosjekter til flest mulig prosjekter innen forskning, samlingsforvaltning og bygningsvern.

Museet skal være en aktiv deltaker i samfunnet og arbeide for synlighet og tilstedeværelse også utenfor museets egne avdelinger.

Creative Europe-prosjektet «Identity on the line» vil også ha viktige elementer knyttet til formidling. En del av disse vil imidlertid først komme mot slutten av prosjektet, dvs. 2022-23. Prosjektet er knyttet opp mot flere av avdelingene i museet. En vandretstilling knyttet til VAMs delprosjekt, «Det snakker vi ikke om», åpner i 2021. I-ON er også koblet sammen med Vest-Agder-museets prosjekt «Sammen om fortellingen», både internasjonalt og lokalt i arbeidet med nye utstillinger, der lokalbefolkningen involveres i arbeidet.

Koronapandemien har aktualisert arbeidet med digital formidling og kommunikasjon. Dette er en integrert del av museets formidling, enten selvstendig eller som supplement til annen formidling. I tillegg vil museet arbeide for bedre tilgjengelighet til museets samlinger og økt aktivitet gjennom dedikerte digitale løsninger. Museet har inngått avtale med ulike leverandører med tanke på å teste ut forskjellige løsninger. Dette gjelder digitalt spill på Kanonmuseet, digital skilting og lydkulisser på Kristiansand museum, digital rundtur på Tingvatn og digital formidling om bord i Hestmanden.

Som del av 75-årsmarkeringen av frigjøringen i 1945 skulle D/S Hestmanden i 2020 ha gjennomført en seilas fra Kristiansand til Oslo, videre til Kirkenes, før retur til Kristiansand. På grunn av koronapandemien måtte seilasen utsettes til 2021. Seilasen vil bli gjennomført i perioden mai til september. I forbindelse med markeringen vil det også bli laget en ny utstilling om bord, og flere lugarer til mannskapet vil bli reetablert. Seilasen forutsetter aksept fra myndighetene knyttet til smittevern. At skipet skal dra fra havn til havn gjør dette til den smittevernfaglig mest krevende oppgaven for museet i 2021.

Koronapandemien vil også prege formidlingen i 2021. I hvilken grad dette vil virke inn er fortsatt uklart, men forhold som smittesporing, avstandsregler, økte krav til håndhygiene, vil trolig fortsatt være gjeldende. Usikkerheten er knyttet til om det er kommet en vaksine som gjør det lettere å ivareta sikkerheten til de ansatte, samt om det vil være begrensninger i gruppestørrelser osv.

VAM innleder normalt sommersesongen med et gratis arrangement, «Den store museumsdagen», hvor alle avdelinger deltar. Arrangementet vil i 2021 bli flyttet til tidligere på våren ikke å komme midt i avdelingenes egen sesongoppkjøring. Om arrangementet lar seg avvikle, er ikke avklart. Samme forhold gjelder «Sjøen for alle», «Strikkedagene» osv.

Fornyning

Nytt museumsbygg på Odderøya er Vest-Agder-museets mest sentrale fornyingsprosjekt. Vest-Agder fylkeskommune bevilget 1/3 av investeringskostnadene i 2019. Museet vil i 2020/2021 arbeide for kommunal og statlig finansiering.

Vest-Agder-museet har store behov for nye eller forbedrede publikumsfasiliteter ved flere av avdelingene. Nytt publikumsmottak ved Kristiansand kanonmuseum vil bli realisert i løpet av 2021.

I Mandal arbeides det med Industrihistorisk senter (museumsdelen klar i 2022) samt videre arbeid med mulighetsstudium for Andorsengården.

Nye lokalhistoriske utstillinger, med involvering av lokalbefolkningen og tilhørende formidlingsopplegg, er en viktig del av fornyingen av museets publikumstilbud.

Forretning

De statlige bevilgningene er blitt mindre de siste årene, og signalene er at dette vil fortsette. Slike signaler er at ABE-reformen fortsatt vil bli gjort gjeldende på kulturfeltet, og Klima og miljødepartementet legger ikke opp til å indeksregulere tilskuddene til de teknisk- industrielle anleggene før disse overføres til fylkeskommunene. Det vil være et viktig arbeid i 2021 å sikre nok tilskudd til at de teknisk-industrielle anleggene som Sjølingstad og Setesdalsbanen kan bestå som levende kulturminner.

Lavere tilskudd fra staten fordrer at museet må øke sin egeninntjening. Dette er en utvikling en tidligere har sett i bl.a. Sverige, Danmark og Storbritannia. De kommende årene vil bli krevende for mange museer, også Vest-Agder-museet. Museet samlet, både ansatte, ledelser og styret må arbeide sammen for å finne de ulike avdelingenes potensiale for økt inntjening, andre måter å organisere arbeidet på osv. Dette vil være et viktig arbeid i 2021 og må sees i sammenheng med den pågående organisasjonsvurderingen. Det vil bl.a. være viktig å avklare forholdet mellom statens krav til økt inntjening og kommunenes/fylkeskommunens ønske om lavterskel/gratis adgang ved enkelte avdelinger. Museet må være bevisst at arbeidet med digitalisering ikke gir et økt «gratistilbud» som i neste runde bidrar til færre besøkende og lavere inntekter.

Museet vil i 2021 arbeide for økt «mersalg» ved sine avdelinger. Dette gjelder ikke minst Kanonmuseet som får nytt publikumsmottak i 2021. Museet er opptatt av å underbygge avdelingenes egenart og ønsker at vare- og suvenirtilbudet også skal gjenspeile dette.

Pandemien har videre vist enkelte av avdelingenes avhengighet av cruiseturister. Det vil trolig ta lang tid før dette segmentet er oppe på tidligere nivå, om det noen gang kommer tilbake på samme nivå. Museet arbeider bevisst for å tiltrekke seg større volum av et eksisterende segment; innenlands gruppereiser. Det vil arbeides konkret med gruppetilbud på alle museene, noe som skal resultere i en digital oversikt. Dette tilbudet skal videreformidles til turoperatører og selskaper som arbeider med dette daglig og vi har som mål å vokse på dette området så lenge pandemien er stabil og smittevern

tilsier at dette er forsvarlig. Museet vil også arbeid for å trekke til seg skoler og skolegrupper som tidligere dro til museer og minnesmerker i utlandet med mål om i stedet utnytte tilbudet innenlands.

Museet skal videreføre arbeidet med å digitalisere arbeidsflyten for å kunne bruke personalressursene mer rettet mot museets kjerneoppgaver. Det arbeides også videre med å flytte mer salg av billetter og andre tjenester over på nett samt sette fokus på museets årskort for å øke graden av «gjenkjøp».

Markedsføring av museets tilbud vil være viktig. I dag har Agder et lavt antall «museumsbesøkende» pr. innbygger i forhold til landet ellers. Dette har nok også sammenheng med at Agder også ligger lavt på «økonomi brukt på museum pr. innbygger» og antall museumsansatte pr. innbygger, men viser også positivt at museet har potensiale for å øke besøket til museumsavdelingene.

Lokalbefolkningen er viktig for alle museene våre, det jobbes hele tiden for å favne denne målgruppen og øke besøket fra disse.

Folk – organisasjonsutvikling

VAM er en geografisk spredd organisasjon med et stort spekter av ansatte med ulike interessefelt og fokusområder. I en slik organisasjon er det viktig å bygge en god «vi-kultur». Fellessamlinger er viktige møtepunkt, det samme er møtepunkt innenfor de ulike faggrenene. Slike møtepunkt fungerer bra blant formidlerne, i 2021 er målet å etablere tilsvarende for håndverkerne.

Museet skal ha en god flyt av informasjon internt. Dette skal skje i tråd med utarbeidet strategi som bl.a. definerer nyhetsbrev, nettside og e-post fra direktør og administrasjonssjef som viktige kanaler.

Vest-Agder-museet gjennomførte i 2020 en organisasjonsvurdering. Oppfølgingen av resultatene i denne vil være et viktig arbeid i 2021.

Vest-Agder-museet gjennomfører annet hvert år en studietur for sine ansatte. Dette ble innført som en erstatning for museets årlige julebord. Studieturen er en viktig arena for at ansatte skal bli kjent med hverandre i en ellers geografisk spredd organisasjon samt skape fellesskap i, og eierskap, til institusjonen.

John Olsen 12.10.20
Direktør